

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Виолета Боянова Цветкова , НБУ от научно направление 7.4
Обществено здраве , върху научните трудове за участие в конкурса за заемане
на академичната длъжност „доцент“, по професионално направление 7.5.
Здравни грижи , обявен в Държавен вестник брой 50 /09.06.2023 г., с
кандидат Мария Драгомирова Стоянова.

Рецензията е направена съгласно заповед 3-РК 289 от 13.07.2023 г. на Ректора на НБУ за определяне на научно жури. За тази цел получих в електронен и книжен вариант материалите по конкурса.

За академичната длъжност „доцент“ има единствен кандидат в лицето на д-р Мария Драгомирова Стоянова. Представените материали съответстват на нормативните изисквания за тази категория конкурси – брой публикации, доказателствени материали, цитирания , самооценка и автобиография.

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Кандидатът отговаря на минималните изисквания на НБУ за получаване на академичната длъжност „доцент“ защото:

- Има сбор повече от изискуемите 430 контролни точки- кандидатката има 500 точки, като единствено по група показатели Ж, З липсват такива, включени в изискванията на НБУ , тъй като до този момент не е работила като преподавател в университета ;
- Има защитена докторска дисертация;
- Има хабилитационен труд ;
- Има достатъчен брой публикации както в научни и здания;
- Има много активна просветителска и обществено полезна дейност.

Д- р Мария Драгомирова Стоянова има богат професионален опит в областта на Здравните грижи. Тя познава и владее изключително добре всички изисквания на практиката в областта на Здравните грижи и в същото време има огромен управленски опит, дълга практика в работа в екип и познания на организацията на здравеопазването.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

Кандидатът за академична длъжност „доцент“ представя монографичен труд на тема „Пандемията от КОВИД-19 и психоемоционалното състояние на медицинските сестри“. Авторката е направила подробно проучване както на данни от световни подобни изследвания, така и задълбочен анализ на собствено проучване върху няколко категории медицински сестри. Прави много добро впечатление разкриването на някои особености в работата на медицинските сестри за които за първи път се споменава и анализира в научна литература . Така например 30,6% от анкетираните отговарят положително ,че редовно изпълняват задачи извън изискванията за заеманата длъжност, 52 % - понякога и само 16,8% от медицинските сестри работят единствено и само по задачи ,свързани със специализирано обслужване на пациентите. Анализът на данните от проведеното изследване показва степента на физическото , емоционално и умствено натоварване по време на извънредните ситуации , на които е подложена медицинската сестра. Повече от половината отбелязват висока степен на умствено натоварване , което разбира се отразява негативно върху професионалното и лично здраве и възможности на тези здравни професионалисти.

Анализът може да послужи за разработване и предприемане на мероприятия за психичното здраве на работещите в сферата на здравеопазването, в частност за оказващите здравни грижи, както по време на кризи, така също и при ежедневните дейности свързани с оказването на медицинска помощ.

Мероприятията могат да бъдат оказвани както от специалисти от сферата на психологията, така също и от здравните мениджъри от различни управленски нива. В своята монография д-р Драгомирова предлага система от методи и форми за намаляване на емоционалното и интелектуално напрежение чрез :

- автогенен тренинг;
- терапевтични упражнения;
- класове за медитация;
- практикуване на любими занимания;
- разработване и включване на групи по интереси;
- физиотерапия ;
- психологическа консултация и психотерапия.

Много убедително и аналитично в монографията се прави характеристика на влиянието на екипа , неговата чисто човешка сплотеност и професионална мотивираност за поддържането на добро психо-емоционално състояние на

работещите медицински сестри.

Оценка на приносите в останалите приложени публикации (творчески изяви), направени след назначаването на академичната длъжност „гл.асистент“.

Провежданите научни изследвания на д-р Драгомирова са реализирани в Медицински институт на МВР, Медицински университет – София и МБАЛ на територията на гр. София.

В представените за рецензиране има освен монографията 30 публикации, в 11 от които кандидатката е самостоятелен автор, а в останали е водещ съавтор. Има представена справка за 15 цитирания .

Научно - изследователската дейност на Мария Стоянова е насочена в следните основни направления:

- 1.Организация и управление на здравните грижи
- 2.Работен микроклимат на професионалистите по здравни грижи
- 3.Оказване на достъпни, качествени и адекватни здравни грижи на пациентите
- 4.Обучението на медицинските сестри по време на учебна практика и преддипломен стаж.

Изследователската дейност в тези различни направления дава възможност за създаване на нови алгоритми за работа корекция на съществуващата работна среда , подобряване мениджмънта на здравните грижи и предоставяне на качествени, ефективни и достъпни такива.

В направление организация и управление на здравните грижи кандидатката има четири публикации:

Драгомирова, М.,(2005г.)-Проучване мениджмънта на здравните грижи на специалистите по здравни грижи;

.Драгомирова,М.,Железарова,Ст.,(2007г.)-Проучване мнението на специалистите по здравни грижи относно автономността при вземане на решения;

Ганчева,П.,Драгомирова,М.,(2010г.)-Изследване на организационното поведение и организационната култура на персонала от клинична лаборатория на Медицински институт – МВР;

Михайлова,С.,Драгомирова,М.- (2011г.)-Организационното поведение - основен фактор за ефективността в работата на специалистите по здравни грижи в Клиниката по неврология при Медицински институт – МВР.

Във второто направление- работен микроклимат на професионалистите по

здравни грижи-изследователската дейност се анализират конфликтите в сестринската практика и влиянието, което оказват на медицинските сестри, както и влиянието им върху качеството на здравните грижи. Разгледани са стратегии за справяне с конфликтните ситуации в сестринската практика.

Анализиран е стресът на работното място и неговото влияние при упражняване на здравните грижи и влиянието, което оказва на качеството на здравните грижи.

Изследвани са най-често прилаганите стратегии за справяне със стреса на работното място при професионалистите по здравни грижи. Изработен е модел за управление на стреса на работното място.

Интереса към психоемоционалното състояние на професионалистите по здравни грижи е продуктуван от идеята, че удовлетвореността и хармоничните професионални взаимоотношения като гарант за оказване на качествени здравни грижи. Като анализира микроклиматата и работната среда кандидата има за цел да предложи и внедри в практиката такива стратегии за справяне със стреса, които да гарантират мотивираща работна среда.

Публикации това направление са:

Драгомирова, М. Арабова, Л., Изследване на конфликтните ситуации в сестринската практика в Медицински институт – МВР;

Драгомирова, М. (2017г.) - Влияние на професионалния стрес върху качеството на здравните грижи;

Драгомирова, М., (2018 г.) -Проучване на най-често прилаганите стратегии за справяне със стреса на работното място при професионалистите по здравни грижи;

Важен принос в разработките на кандидатката при изследването на стреса на работното място в професионалистите по здравни грижи е изработения инструментариум за установяване на организационните факторите на работната среда, криещи рискове от появя на стрес и копинг стратегиите прилагани от професионалистите по здравни грижи.

Предложен е модел за управление на стреса, както и инструментариум за мониторинг на резултатите от този модел.

В третото направление на тематиката на разработките на Драгомирова- оказване на достъпни, качествени и адекватни здравни грижи на пациентите се прави анализ на здравните грижи в аспекта на профилактика на заболеваемостта при най-често срещаната патология.

Здравните грижи са свързани с дейности по промоция, профилактиката и преки и косвени здравни грижа на заболели вече лица. За да се избегнат заболяванията и да се повиши качеството на живот на гражданите е необходима навременна и всеобхватна профилактика. Подобен проект е предложен от кандидатката, а именно Проект за разкриване на кабинет за

профилактика и ранна диагностика на рака на гърдата при служителки на МВР.

В свое проучване прави изследване за начините за профилактика на хепатит В, където изследва рисковите групи и прави препоръки за профилактика при професионалистите по здравни грижи.

В научните си изследвания отделя място и за правата на при вземането на решения относно прилаганите здравни грижи и медицинска помощ. Разглежда информираното съгласие, като гарант за запазване на техните права и автономност.

Публикации на тази тема са:

Драгомирова, М., Гъльбова Д., (2006г.) - Проект за разкриване на кабинет за профилактика и ранна диагностика на рака на гърдата при служителки на Министерство на вътрешните работи;

Драгомирова, М., (2005г.)-Профилактика на Хепатит В-35-38 ;

Стоянова,М.,Илиева,М.(2017г.) Информираното съгласие като елемент за гарантиране правата и автономността на пациентите .

В една друга група публикации кандидатката извършва проучване относно удовлетвореността на студентите по време на учебна практика и преддипломен стаж.

Данните от това научното изследване може да се използват, както от преподавателите от Медицински университет, така също и от ръководителите по здравни грижи (главни и старши медицински сестри) за оптимизиране на учебния процес и организацията на здравните грижи в клиниките и отделенията, където се провежда обучение на студенти по тази специалност. Драгомирова, М.,Илиева, М. (2017г.)- Удовлетвореност от клиничната практика и държавен стаж на студентите от специалността „медицинска сестра“ .

III. Учебна и преподавателска дейност

Д-р Мария Драгомирова Стоянова не е работила в НБУ до момента и съответно няма точки по група показатели Ж, З и И, които са включени в изискванията на НБУ. В пролетен семестър на 2022-2023 г. тя преподава 24 часа от курс MEDM637 Стандарти за електронно управление в здравеопазването, МП „Управление на здравеопазването“.

IV. Административна и обществена дейност

Д-р Мария Драгомирова има впечатляваща активност в административната и обществена работа.

Член е на Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, а от 2004 година е председател на регионалния съвет на главните медицински сестри гр. София. Дълги години е главна медицинска сестра в болницата на МВР, и като такава получава значителен брой награди и професионални отличия. Силно впечатление прави удостояването на званието „Медицинска сестра на годината“, през 2008 година, няколко плакета за проявен изключителен професионализъм и др. Освен това кандидатката участва активно в създаването на кабинет за профилактика и ранна диагностика на рака на гърдата за служителки на МВР.

V. Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Не познавам д-р Мария Драгомирова Стоянова и нямам лични впечатления от нея. Внимателен прочит на автобиографията ѝ обаче илюстрира една сериозна, отговорна и с много разнострани интереси професионалистка в областта на здравните грижи.

Заключение

Моята оценка на кандидатурата за академична длъжност „доцент“ на д-р Мария Драгомирова Стоянова в направление 7.5. Здравни грижи е изцяло положителна и предлагам на уважаемото научно жури да гласува с положителен вот и да бъде представена за одобрение на Академичния съвет на НБУ.

Дата 13.10.23 г.

П.